

# ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlášené: 27.12.1950 Časová verzia predpisu účinná od: 01.03.1959 do: 31.12.1966

**Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.**

**173.**

**Z á k o n**

zo dňa 20. decembra 1950

**o súdnych poplatkoch.**

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

**§ 1.**

**Úvodné ustanovenia.**

(1) Súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za činnosť riadnych občianskych súdov pri výkone súdnictva a súdnej správy, ako aj za úkony prokuratúr.

(2) Súdny a národné výbory, s výnimkou miestnych národných výborov, sú povinné dávať pracujúcim potrebné poučenie o poplatkoch a o oslobodení od nich tak, aby neutrpeli ujmu pre neznalosť zákona.

**§ 2.**

**Predmet poplatku a sadzobník.**

(1) Predmetom poplatku je zpravidla celé konanie v jednej stolici. Za konanie začaté z úradnej povinnosti alebo na návrh prokurátora (generálneho prokurátora) sa poplatky nevyberajú; výnimky určí sadzobník (odsek 2).

(2) Predmety a sadzby poplatkov určí minister financií po dohode s ministrom spravodlivosti v sadzobníku, ktorý vydá nariadením.

**§ 3.**

**Základ poplatku.**

(1) Navrhovateľ (žalobca) je povinný označiť hodnotu predmetu konania v návrhu na začatie konania (v žalobe), ak nie je poplatok určený pevnou sadzbou.

(2) Ak navrhovateľ (žalobca) uviedol hodnotu zrejme nízku alebo ju neuviedol vôbec, určí súd hodnotu predmetu konania podľa smerníc, ktoré vydá minister financií po dohode s ministrom spravodlivosti nariadením.

(3) Hodnotou predmetu konania o opakujúcom sa plnení je trojnásobok hodnoty ročného plnenia, ak ide o plnenie na dobu dlhšiu než tri roky, na dobu života alebo neurčitú; odchýlky určí sadzobník.

(4) Sníženie hodnoty predmetu konania nemá na poplatok vplyv. Ak sa zvýši hodnota predmetu konania, doplatí sa poplatok vo výške rozdielu medzi sumou skôr zaplatenou a sumou pripadajúcou z celej hodnoty predmetu konania po zvýšení.

(5) V opravnom konaní je základom poplatku hodnota predmetu tohto konania.

(6) Základ percentového poplatku sa zaokružuje dolu na sumu deliteľnú stom; základ neprevyšujúci sto Kčs sa nezaokružuje. Poplatky sa zaokružujú dolu na celé Kčs.

(7) Minister financií môže v smerniciach uvedených v odseku 2 vydať ďalšie predpisy o základe poplatkov.

#### **§ 4. Poplatník.**

(1) Poplatok je povinný zaplatiť účastník, ktorý dal podnet na konanie alebo úkon, ktoré sú predmetom poplatku, ak nie je od poplatku oslobodený.

(2) Poplatok za súdnu pokonávku uzavretú pred začatím konania (§ 40 občianskeho súdneho poriadku - ďalej len „o. s. p.“) sú povinní zaplatiť rukou spoločnou a nerozdielnou všetci, ktorí pokonávku uzavreli.

(3) Ak je navrhovateľ (žalobca) oslobodený od poplatku podľa zákona alebo ak bol oslobodený usnesením súdu a súd vyhovel jeho návrhu (žalobe), je povinný zaplatiť poplatok odporca (žalovaný), ak nie je od neho tiež oslobodený, a to podľa výšky nároku, ako mu bolo rozhodnutím súdu vyhovené; to platí aj v exekučnom konaní, v ktorom súd uloží v usnesení o nariadení exekúcie odporcovi oslobodeného navrhovateľa povinnosť zaplatiť poplatok. Ustanovenie tohto odseku sa nepoužije, ak vyhovel súd návrhu na rozvod manželstva podanému manželom, ktorý rozvrat manželstva výlučne zavinil, napriek tomu, že odporca s rozvodom nesúhlasil, a ak použil súd ustanovenie § 130 o. s. p.

(4) Za osobu neprítomnú alebo neznámu je povinný zaplatiť poplatok jej opatrovník, pokiaľ je tu majetok takej osoby, z ktorého možno poplatok uhradiť.

(5) Spoločníci (§§ 412 a 414 o. s. p.) sú povinní zaplatiť poplatok rukou spoločnou a nerozdielnou. Rovnaká povinnosť postihuje vedľajšieho účastníka, ak má postavenie nerozlučného spoločníka (§ 418 ods. 3 o. s. p.).

(6) Vo veciach, o ktorých bola uzavretá rozhodcovská smluva (§ 648 o. s. p.), sú strany povinné zaplatiť poplatok rukou spoločnou a nerozdielnou.

#### **§ 5. Sročnosť.**

(1) Poplatok sa platí bez vyrubenia

- a) zároveň s podaním návrhu (žaloby, námietok, odporu), so žiadosťou, aby súd rozhodol o uplatnenej vzájomnej pohľadávke v rozsudku i nad sumu uplatnenú žalobou (§ 422 o. s. p.), s podaním opravného prostriedku, so žiadosťou o vykonanie úkonu súdu (prokuratúry), pokiaľ navrhovateľ (žiadateľ) nie je od poplatku oslobodený alebo nežiadal súd o oslobodenie;
- b) bez meškania po schválení súdnej pokonávky (§ 4 ods. 2) alebo po zvýšení hodnoty predmetu konania;
- c) do pätnásť dní
  1. po vyhlásení (vynesení) súdneho rozhodnutia, ak je povinný poplatok zaplatiť navrhovateľov odporca (žalovaný, § 4 ods. 3), ak nejde o poplatok z návrhu v exekučnom konaní, ktorý sa vymôže zároveň s pohľadávkou vymáhajúceho veriteľa alebo s trovami konania;

2. po právoplatnosti usnesenia, ktorým súd nepriznal oslobodenie od poplatkov (§ 140 o. s. p.) alebo ktorým priznané oslobodenie odňal (§ 145 o. s. p.);
3. po právoplatnosti usnesenia, ktorým súd určil hodnotu predmetu konania (§ 3 ods. 2);
4. po tom, keď vyšiel najavo majetok neprítomnej osoby zastúpenej opatrovníkom (§ 4 ods. 4) alebo keď táto osoba vstúpi do konania.

(2) Poplatok za zápis do soznamu stálych prísazných znalcov alebo tlmočníkov sa zaplatí na výzvu súdu. Ak nie je poplatok určený pevnou sadzbou, určí jeho výšku súd vo výzve; proti tejto výzve nie je prípustný opravný prostriedok.

(3) Poplatok z exekučnej likvidácie je sročný dňom, ktorého nadobudlo právoplatnosť usnesenie o schválení konečnej zprávy (§ 591 o. s. p.); súd ho vyberie z výťažku likvidačnej podstaty.

## **§ 6. Spôsob platenia.**

Minister financií ustanoví po dohode s ministrom spravodlivosti nariadením, ktoré poplatky a ako sa platia kolkovými známkami a v ktorých prípadoch, ako a komu sa platia v hotovosti.

## **§ 7.**

Následky nesplnenia poplatkovej povinnosti

(1) Ak navrhovateľ nezaplatil poplatok včas (§ 5), vyzve ho súd, aby poplatok zaplatil v určenej lehote. Ak sa v tejto lehote poplatok nezaplatí, súd podaný návrh (žalobu) odmietne; na tento následok je nutné vo výzve na zaplatenie poplatku upozorniť. Ak ide o zápis do pozemkovej alebo železničnej knihy a do podnikového registra, overenie odpisu a podpisu a podobné úkony súdu, ktoré nevyžadujú rozhodovanie, ako aj o úkony vo veciach súdnej správy a úkony prokuratúry, nevykonajú sa, dokiaľ sa poplatok nezaplatí.

(2) Ak podá navrhovateľ žiadosť za oslobodenie od poplatku, rozhodne súd najprv o nej; ak ju zamietne, určí zároveň lehotu na zaplatenie poplatku a upozorní na následky nezaplatenia poplatku uvedené v odseku 1.

(3) Ak je poplatníkom iná osoba než navrhovateľ alebo ak ide o poplatok z odvolania, sťažnosti, odporu v konaní o výpovediach a v rozkaznom konaní a z námietok v konaní zmenkovom a šekovom a ak sa poplatok včas nezaplatil, bude ho súd vymáhať exekučne. Pred začatím exekučného konania vyzve súd poplatníka, aby poplatok zaplatil v určenej lehote.

## **§ 8. Premlčanie.**

(1) Právo štátu vymáhať poplatok sa premlčí uplynutím troch rokov, počítaných od začiatku kalendárneho roku, ktorý nasleduje po roku, v ktorom uplynul posledný deň lehoty určenej na zaplatenie poplatku alebo, ak nie je platobná lehota určená, v ktorom bol poplatok sročný. V rovnakej lehote možno dodatočne vyrubiť sumy, o ktoré sa predpísalo menej, pretože poplatok sa správne nevyrubil.

(2) Ak vykonal súd úkon na vymáhanie poplatku a ak upovedomil o ňom poplatníka, začína sa nová premlčacia lehota od začiatku kalendárneho roku, ktorý nasleduje po roku, v ktorom bol taký úkon vykonaný.

**Oslobodenie.****§ 9.****Vecné oslobodenie.**

Od poplatku sú oslobodené súdne konania vo veciach

- a) poručenských, opatrovanských, veciach detí v rodičovskej moci a vo veciach osvojenia,
- b) pozbavenia svojprávnosti a povolenia zadržania v ústave,
- c) vyhlásenia za mŕtveho a dôkazu smrti,
- d) nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a poskytovania zdravotníckej starostlivosti.

**§ 10.****Osobné oslobodenie.**

(1) Od poplatku sú osobne oslobodení:

- a) Československý štát zastúpený výkonnými orgánmi národných výborov a inými orgánmi štátnej správy, štátne ústavy a štátne fondy, ak prevyšuje poplatok 50 Kčs, prípadne v rozkazanom konaní 25 Kčs;
- b) zamestnanci (učni, domácki robotníci), ak sú predmetom konania nároky z ich pracovného (učebného) pomeru, s výnimkou nárokov na náhradu škody spôsobenej úmyselne alebo v opilosti alebo trestným činom, prípadne priestupkom;
- c) navrhovateľ (žalobca) v konaní o určení úhrady osobných potrieb (výživy);
- d) žalobca v konaní o náhrade škody spôsobenej ublížením na zdraví, včítane nárokov štátu na náhradu nákladov liečebnej starostlivosti a dávok nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia (poistenia).
- e) pôvodcovia v konaní o svojich nárokoch z pôvodcovských práv;
- f) účastník, domáhajúci sa zistenia otcovstva;
- g) vojenské osoby základnej alebo náhradnej služby z radov mužstva a poddôstojníkov;
- h) opatrovník, proti ktorému sa má vykonať konanie;
- ch) osoby neprítomné alebo vôbec neznáme, zastúpené opatrovníkom, okrem prípadu, ak by tu bol alebo by vyšiel najavo majetok, z ktorého by bolo možno poplatok uhradiť.

(2) Oslobodenie podľa odseku 1 sa vzťahuje aj na exekúciu, ktorou sa vymáhajú nároky uvedené v ustanoveniach písm. b) až e) toho istého odseku.

**§ 11.****Oslobodenie priznané súdom.**

Občiansky súdny poriadok určuje, komu a za akých podmienok súd prizná oslobodenie od poplatkov.

**§ 12.****Oslobodenie z osobitných dôvodov**

(1) Ministerstvo financií sa splnomocňuje, aby v dohode s Ministerstvom spravodlivosti z osobitných dôvodov priznalo osobné oslobodenie od všetkých alebo niektorých poplatkov skupinám osôb alebo vecné oslobodenie pre určité konania.

(2) Ministerstvo financií môže priznať oslobodenie alebo povoliť úľavy jednotlivým osobám alebo môže v dohode s Ministerstvom spravodlivosti splnomocniť na to iné orgány.

### § 12a

#### Oprava poplatku neprávom predpísaného

Súd na žiadosť poplatníka zmení uznesenie, ktorým sa vyrubil poplatok, i keď uznesenie nadobudlo právoplatnosť,

- a) ak sa predpísal niekomu, kto podľa zákona a predpisov ho vykonávajúci nie je povinný poplatok platiť,
- b) ak došlo pri výpočte alebo predpise poplatku k chybe v počítaní, písaní alebo k inému omylu, ktorý je zrejmom nesprávnosťou, najmä ak ide o dvojaké vyrubenie toho istého poplatku,
- c) v prípadoch § 13 ods. 1 písm. b) a c), ak sa poplatok nezaplatil.

### § 13.

#### Vrátenie poplatku.

(1) Súd vráti platiacemu

- a) celý poplatok, ak odmietne návrh (žalobu) bez ústneho pojednávania, ako aj ak sa na sťažnosť zrušil zápis v pozemkovej alebo železničnej knihe;
- b) štyri pätiny poplatku, ak bol návrh (žaloba, opravný prostriedok) vzatý späť najneskoršie do začiatku ústneho pojednávania a tam, kde nie je ústne pojednávanie, skôr než sa vykoná prvý sudcovský úkon;
- c) pomernú časť poplatku, ak sa zmení na sťažnosť zápis v pozemkovej alebo železničnej knihe.

(2) Ak zaplatil poplatník viacej, než určuje sadzobník, alebo ak zaplatil poplatok, bez toho, že by bol na to povinný, vráti sa mu preplatok na jeho žiadosť, ak prevyšuje 5 Kčs. Ak však súd zmenil uznesenie, ktorým sa poplatok vyrubil (§ 12a), a ak sa poplatok celkom alebo sčasti zaplatil, vráti sa z úradnej povinnosti celý preplatok.

(3) Vrátené sumy sa zaokružujú dolu na celé Kčs.

(4) Nárok na vrátenie poplatku (preplatku) zaniká uplynutím troch rokov, počítaných od začiatku kalendárneho roku, ktorý nasleduje po roku, v ktorom nastaly skutočnosti uvedené v odsekoch 1 a 2.

(5) Ak bola vec prikázaná inému súdu (§ 17 o. s. p.), alebo ak postúpil súd vec príslušnému súdu (§ 56 o. s. p.), poplatok sa navrhovateľovi (žalobcovi) nevráti, avšak zaplatená suma sa započíta do poplatku, ktorý sa má zaplatiť súdu, ktorému bola vec prikázaná, alebo príslušnému súdu.

### § 14.

#### Povinnosť súdnych orgánov a dohľad.

(1) Súdne orgány sú povinné sa starať, aby poplatky boli správne platené a včas vymáhané.

(2) Orgány justičnej správy kontrolujú pravidelnými dohliadkami, či sa poplatky vyberajú a vymáhajú podľa platných predpisov; Ministerstvo financií a orgány ním poverené vykonávajú občasné dohliadky.

**§ 15.****Pôsobnosť predsedu senátu.**

(1) Usnesenie, ktorým sa určuje hodnota predmetu súdneho konania alebo ktorým sa poplatník vyzýva, aby zaplatil poplatok, alebo ktorým sa poplatok vracia, vydáva predseda senátu (jediný sudca) bez ústneho pojednávania.

(2) Ministerstvo spravodlivosti môže v dohode s Ministerstvom financií určiť, ktoré úkony zverené podľa odseku 1 predsedovi senátu môže vykonávať súdna kancelária.

**§ 16.****Prechodné ustanovenia.**

(1) V konaniach začatých pred účinnosťou tohto zákona platia sa poplatky podľa doterajších predpisov, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak.

(2) V konaniach oslobodených od poplatkov podľa tohto zákona a dosiaľ neskončených sa poplatky ďalej nevyberajú, s výnimkou tých, na ktoré nárok štátu vznikol pred účinnosťou tohto zákona. Doterajší paušálny poplatok za prejednanie pozostalosti sa vyberie len za konanie skončené pred účinnosťou tohto zákona.

(3) Doterajšie paušálne poplatky za vrchnoporučenskú a opatrovanskú starostlivosť súdov a za starostlivosť o požívacie podstaty súdne uschované a o substitučné podstaty sa vyberú ešte za rok 1950.

(4) Na povinnosť navrhovateľovho (žalobcovho) odporcu zaplatiť poplatok sa použije ustanovenie § 4 ods. 3, i keď konanie sa začalo pred účinnosťou tohto zákona; to neplatí o poplatku v exekučnom konaní.

(5) Ak zastaví súd podľa § 655 o.s.p. konanie a zruší prípadné rozhodnutia vynesené v tomto konaní, nevrátia sa zaplatené poplatky. Inak o vrátení poplatkov zaplatených pred účinnosťou tohto zákona platia doterajšie predpisy.

**Záverečné ustanovenia.****§ 17.**

Zrušujú sa všetky predpisy, ktoré sa týkajú poplatkov, na ktoré sa vzťahuje tento zákon a sadzobník podľa neho vydaný, a to najmä:

1. zák. čl. XLIII/1914, o súdnych poplatkoch,
2. nariadenie č. 279/1915 r. z., o súdnych poplatkoch,
3. zákon č. 38/1922 Sb., ktorým sa menia a doplňujú ustanovenia o súdnych poplatkoch,
4. zákon č. 60/1925 Sb., o poplatkoch na rozhodcovskom súde Plodinovej burzy v Bratislave,
5. zákon č. 120/1931 Sb., ktorým sa menia a doplňujú ustanovenia o súdnych poplatkoch,
6. zákon č. 255/1935 Sb., ktorým sa menia a doplňujú ustanovenia o súdnych poplatkoch,
7. §§ 29, 31 a 32 zákona č. 14/1942 Sl. z., o zmene a doplnení niektorých právnych predpisov o poplatkoch,
8. zákon č. 20/1948 Sb., ktorým sa menia a doplňujú niektoré predpisy o poplatkoch súdnych a za overenie podpisov,
9. §§ 2 a 3 zákona č. 135/1949 Sb., o náhrade poštovného za zásielky v súdnom konaní,

10. všetky ustanovenia poplatkového zákona a poplatkových pravidiel, ktoré sa vzťahujú na poplatky upravené týmto zákonom a nariadeniami podľa neho vydanými,
11. všetky predpisy o dávkach za úradné úkony vo veciach správnych, pokiaľ sa nimi určujú dávky za úkony, ktoré vykonávajú súdy (prokuratúry),
12. všetky ustanovenia obsiahnuté v iných než poplatkových predpisoch, pokiaľ sa týkajú poplatkov, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, najmä ustanovenia o oslobodení od týchto poplatkov.

**§ 19.**  
**Účinnosť.**

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykonajú ho ministri financií a spravodlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

**Gottwald v. r.**

**Dr. John v. r.**

**Zápotocký v. r.**

**Kabeš v. r.**

**Dr. Rais v. r.**

